

WOJEWODA ŁÓDZKI

RPS-I.431.19.2022

Łódź, 15 września 2022 r.

Pan

Bronisław Węglewski

Wójt Gminy Buczek

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 pkt 1 ustawy z 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224) w związku z art. 29 ust. 1 ustawy z 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Buczku, ul. Szkolna 1, 98-113 Buczek, dokonano kontroli w zakresie realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej wynikającego z art. 29 ust.1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Czynności kontrolne w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Buczku przeprowadzone zostały 2 i 3 sierpnia 2022 r. przez 3-osobowy zespół kontrolerów, będących pracownikami Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w składzie:

- Małgorzata Krawczyńska – Główny Specjalista w Oddziale do Spraw Rodziny w Wydziale Rodziny i Polityki Społecznej na podstawie upoważnienia Nr 60/2022 z 25 lipca 2022 roku, (osoba pełniąca funkcję Kierownika Zespołu Kontrolerów).

- Klaudyna Lekler - Lipińska – Starszy Specjalista w ww. Oddziale na podstawie upoważnienia Nr 61/2022 z 25 lipca 2022 roku,

- Robert Kaźmierczak – Młodszy Specjalista w ww. Oddziale na podstawie upoważnienia Nr 62/2022 z 25 lipca 2022 roku.

Upoważnienia do kontroli zostały wydane z upoważnienia Wojewody Łódzkiego przez Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej.

Kontrolujący dokonali wpisu pod poz. 1/2022 do książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczku.

I. Uregulowania prawne i badanie prawidłowości zapisów w dokumentacji, na podstawie której Wójt Gminy Buczek – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczku, realizuje zadania z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W wyniku analizy dokumentacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczku (zwanego dalej Ośrodkiem lub GOPS-em) kontrolujący ustalili, że organ właściwy, czyli Wójt Gminy Buczek, nie dopełnił obowiązku wyznaczenia, do dnia wejścia w życie ustawy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczku jako jednostki organizacyjnej Gminy Buczek właściwej do realizacji zadań z zakresu świadczeń wychowawczych, co wynika z zapisu art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Niemniej jednak zadania wynikające z ustawy realizowała jednostka kontrolowana poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczku.

W piśmie z 16 sierpnia 2022 r. Kierownik GOPS w Buczku wyjaśnił, że z dniem 7 marca 2016 r. na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy Wójt Gminy Buczek, udzielił pisemnego upoważnienia (Zarządzenie nr 10/2016 r.) Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczku do prowadzenia postępowań w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych. Uznał tym samym, że wyznaczył kierowaną przez niego Jednostkę Organizacyjną do realizacji zadań z zakresu ww. ustawy. Zaznaczył również, że dodatkowo wyznaczenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczku do realizacji ww. zadań nastąpiło ustnie.

Uchwałą Nr XV/115/2016 Rady Gminy Buczek z dnia 16 czerwca 2016 r. w kontrolowanej jednostce wprowadzono zmiany w Statucie Gminnego Ośrodka Pomocy

Spółecznej w Buczku. W § 1 wskazano ustawy stanowiące o podstawie działania Ośrodka, w tym również ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W wyniku ustaleń faktycznych w zakresie prawidłowości zapisów w kontrolowanej dokumentacji ustalono, że w Statucie wskazano błędną nazwę ustawy – jest:

- Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2016 poz. 195), powinno być:
- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 poz. 195).

Wewnętrzną strukturę organizacyjną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczku określa Regulamin Organizacyjny, który został wprowadzony w życie Zarządzeniem Nr 2/2017 z dnia 14 lutego 2017 r. W § 5 Regulaminu Kierownik określił realizowane zadania własne i zlecone gminie, w tym zadanie zlecone z zakresu świadczenia wychowawczego.

W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że pracownicy prowadzący postępowania w sprawach z zakresu świadczenia wychowawczego posiadali upoważnienia Wójta Gminy Buczek, wydane na podstawie art. 10 ustawy. Należy jednak zaznaczyć, iż w upoważnieniu pracownika realizującego kontrolowane zadanie została również zastosowana nieprawidłowa nazwa ustawy, jest :

- Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2018 poz. 2134 z późn. zm.), powinno być:
- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 poz. 2134 z późn. zm.).

Zarządzeniem Nr 6/2017 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczku z dnia 27 kwietnia 2017 r. wprowadzono wewnętrzne Procedury postępowania w sprawach świadczeń wychowawczych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Buczku.

Ośrodek zawarł umowę licencyjną na 2021 rok na oprogramowanie do obsługi Świadczeń Wychowawczych (SW) na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.

II. Terminowość i prawidłowość przyznawania świadczenia wychowawczego – zgodnie z przepisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

W okresie kontrolowanym do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczku wpłynęło 676 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego. W tym 451 wniosków w formie elektronicznej i 225 w formie papierowej. Organ wydał 637 informacji w sprawie świadczenia wychowawczego.

Do kontroli losowo wybrano 40 spraw, ujętych poniżej w pozycjach od 1 do 40.

1. GOPS.000626.532.07.2021	21. GOPS.000655.532.11.2021
2. GOPS.000408.532.06.2021	22. GOPS.000512.532.06.2021
3. GOPS.000565.532.06.2021	23. GOPS.000646.532.09.2021
4. GOPS.000436.532.06.2021	24. GOPS.000656.532.11.2021
5. GOPS.000495.532.06.2021	25. GOPS.000641.532.09.2021
6. GOPS.000414.532.06.2021	26. GOPS.000435.532.06.2021
7. GOPS.000443.532.06.2021	27. GOPS.000242.532.04.2021
8. GOPS.000647.532.09.2021	28. GOPS.000206.532.04.2021
9. GOPS.000444.532.06.2021	29. GOPS.000207.532.04.2021
10. GOPS.000485.532.06.2021	30. GOPS.000395.532.06.2021
11. GOPS.000447.532.06.2021	31. GOPS.000257.532.05.2021
12. GOPS.000205.532.04.2021	32. GOPS.000645.532.09.2021
13. GOPS.000215.532.04.2021	33. GOPS.000389.532.06.2021
14. GOPS.000296.532.05.2021	34. GOPS.000486.532.06.2021
15. GOPS.000483.532.06.2021	35. GOPS.000445.532.06.2021
16. GOPS.000497.532.06.2021	36. GOPS.000636.532.08.2021
17. GOPS.000280.532.05.2021	37. GOPS.000549.532.06.2021
18. GOPS.000281.532.05.2021	38. GOPS.000404.532.06.2021
19. GOPS.000448.532.06.2021	39. GOPS.000434.532.06.2021
20. GOPS.000449.532.06.2021	40. GOPS.000484.532.06.2021.

Skontrolowane wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego były zgodne z obowiązującymi wzorami wniosków - Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy

i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1177).

GOPS w Buczku w kontrolowanym okresie nie prowadził „papierowej” ewidencji wniosków. Rejestracja odbywała się w systemie dziedzinowym a numeracja spraw była nadawana automatycznie w postaci elektronicznej. Wnioski objęte kontrolą były każdorazowo sprawdzane z danymi w Centralnej Bazie Beneficjentów (w ramach portalu Emp@tia). Weryfikacja ta miała na celu wyeliminowanie zarówno prawdopodobieństwa złożenia wniosku na to samo dziecko w innym organie jak i potencjalnych przypadków wyłudzenia świadczenia wychowawczego. Wskazane we wniosku dane osobowe – tj. imię, nazwisko, data urodzenia/zgonu, numer PESEL, stopień pokrewieństwa, były każdorazowo weryfikowane w systemie „Emp@tia” przez osobę prowadzącą postępowanie administracyjne w sprawie o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego.

W skontrolowanych postępowaniach prawidłowo ustalono okres, za jaki przyznano świadczenie wychowawcze.

Postępowania w sprawie przyznawania świadczenia wychowawczego wszczynano na wniosek osób uprawnionych, jeśli dziecko wspólnie zamieszkiwało i pozostawało na utrzymaniu matki albo ojca, zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt. 1 ustawy.

Na podstawie analizy przedłożonych do kontroli wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego i zgromadzonych dokumentów stwierdzono, że w aktach spraw znajdowała się pełna dokumentacja niezbędna do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego.

W okresie kontrolowanym Ośrodek przekazał 6 wniosków wraz z dokumentami do Wojewody Łódzkiego, celem ustalenia czy w danych sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Wnioski zostały rozpatrzone przez Wojewodę a następnie Ośrodek zrealizowała wypłatę świadczeń.

W okresie kontrolowanym nie złożono żadnej skargi w zakresie realizacji świadczeń wychowawczych. Świadczenia były wypłacane w formie pieniężnej, bezgotówkowo i gotówkowo. Nie było konieczności stosowania formy rzeczowej, czy w postaci świadczenia usług.

W poddanych kontroli postępowaniach administracyjnych w sprawie o przyznaniu prawa do świadczenia wychowawczego, stwierdzono **nieprawidłowości** w poniżej wskazanym zakresie:

- 1) informacje przyznające świadczenie wychowawcze w przypadku tzw. podzielności świadczenia wychowawczego (art. 5 ust. 2 ustawy) nieprawidłowo wskazują wysokości kwot wypłaconego świadczenia wychowawczego przysługującego za niepełny miesiąc (dotyczy informacji o numerach: GOPS.000280.532.05.2021, GOPS.000436.532.06.2021, GOPS.000626.532.07.2021, GOPS.000641.532.09.2021, GOPS.000645.532.09.2021, GOPS.000647.532.09.2021, GOPS.000656.532.11.2021).
- 2) odcisk pieczęci wpływu wniosków:
 - wniosek przyjęty 07.04.2021 r. (poz. nr 2 kontrolowanych spraw);
 - wniosek przyjęty 07.04.2021 r. (poz. nr 6 kontrolowanych spraw);
 - wniosek przyjęty 12.04.2021 r. (poz. nr 4 kontrolowanych spraw);
 - wniosek przyjęty 12.04.2021 r. (poz. nr 9 kontrolowanych spraw);
 - wniosek przyjęty 13.04.2021 r. (poz. nr 19 kontrolowanych spraw);
 - wniosek przyjęty 13.04.2021 r. (poz. nr 20 kontrolowanych spraw);
 - wniosek przyjęty 19.04.2021 r. (poz. nr 10 kontrolowanych spraw);
 - wniosek przyjęty 19.04.2021 r. (poz. nr 15 kontrolowanych spraw);
 - wniosek przyjęty 22.04.2021 r. (poz. nr 16 kontrolowanych spraw);
 - wniosek przyjęty 14.05.2021 r. (poz. nr 3 kontrolowanych spraw);
 - wniosek przyjęty 21.09.2021 r. (poz. nr 8 kontrolowanych spraw) umieszczony na wnioskach papierowych nie zawiera numeru z rejestru przesyłek wpływających i ewentualnie informacji o liczbie załączników.
- 3) Decyzją Nr GOPS/000001/532/01/2021 z 11 stycznia 2021 r. Organ uchylił realizację Informacji Nr GOPS/000546/532/09/2019 z dnia 13 września 2019 r. o przyznaniu prawa do świadczenia wychowawczego. Organ orzekł, że powodem uchylenia decyzji jest zmiana miejsca zamieszkania wnioskodawcy. Natomiast w uzasadnieniu decyzji Organ przywołał art. 20 ust. 4 ustawy, który wskazuje że „dotychczasowy organ właściwy przekazuje wydaną decyzję lub informację o przyznanym świadczeniu wychowawczym wraz z aktami sprawy organowi właściwemu ze względu na nowe miejsce zamieszkania osoby, której przyznano świadczenie wychowawcze w celu ich dalszej realizacji. Organ właściwy ze względu na nowe miejsce zamieszkania

osoby, której przyznano świadczenie wychowawcze, realizuje przyznane świadczenie wychowawcze bez konieczności wydawania kolejnej decyzji lub informacji oraz jest właściwy do uchylenia, zmiany prawa do świadczenia wychowawczego, w tym ustalonego decyzją, oraz do ustalania i dochodzenia świadczeń nienależnie pobranych, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna rodziny mająca wpływ na prawo do świadczenia”.

Uzasadnienie decyzji GOPS/000001/532/01/2021 z 11 stycznia 2021 r. i teść jej sentencji wzajemnie się wykluczają. Przede wszystkim zaś, ustawodawca w opisanej sytuacji nie dał kompetencji Organowi do uchylenia pierwotnie wydanej a będącej w obiegu prawnym informacji o przyznaniu świadczenia. Wydanie przez Organ decyzji uchylającej informację o przyznaniu świadczenia stanowi naruszenie art. 156 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego.

III. Poprawność danych przekazywanych w sprawozdaniach Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) z zakresu świadczeń wychowawczych zrealizowanych ze środków budżetu państwa.

Kontrolujący zweryfikowali rzetelność sporządzanych sprawozdań, przekazywanych za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS). Skontrolowano sprawozdania rzeczowo – finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego w oparciu o raporty z systemu dziedziny GOPS w Buczku.

Skontrolowano dane dotyczące liczby wniosków złożonych do Organu właściwego, ujęte w sprawozdaniach rzeczowo - finansowych za miesiące: styczeń, lipiec i listopad 2021 roku.

- w miesiącu styczniu w tabeli C1 prawidłowo wykazano 9 złożonych wniosków dotyczących świadczenia wychowawczego.
- w miesiącu lipcu w tabeli C1 prawidłowo wykazano 16 złożonych wniosków dotyczących świadczenia wychowawczego.
- w miesiącu listopadzie w tabeli C1 wykazano prawidłowo 4 złożone wnioski dotyczące świadczenia wychowawczego.

W wyniku szczegółowej analizy kontrolowanych raportów z systemu dziedziny i raportów ze sprawozdań CAS, zespół kontrolujący stwierdził **nieprawidłowości** w poniżej wymienionym zakresie:

1. w sprawozdaniu rzeczowo-finansowym z wykonywania zadań z zakresu świadczeń wychowawczych za styczeń 2021 r., Ośrodek wykazał w tabeli A1 - 914 świadczeń (dane wygenerowane z systemu dziedzicznego), natomiast w tabeli D - poz. 1 wykazał 917 dzieci. W tabeli D nie należy wykazywać liczby dzieci, na które przysługuje świadczenie wychowawcze należne za miesiąc sprawozdawczy, jeżeli prawo do tego świadczenia zostało ustalone przez Wojewodę.
2. w sprawozdaniu rzeczowo-finansowym z wykonywania zadań z zakresu świadczeń wychowawczych za listopad 2021 r., Ośrodek wykazał w tabeli A1 – 923 świadczenia (dane wygenerowane z systemu dziedzicznego), natomiast w tabeli D - poz. 1 wykazał 922 dzieci. W tabeli D nie należy wykazywać liczby dzieci, na które przysługuje świadczenie wychowawcze należne za miesiąc sprawozdawczy, jeżeli prawo do tego świadczenia zostało ustalone przez Wojewodę.

Mając na uwadze powyższe, kontrolujący stwierdzili, że sprawozdania opracowywano nierzetelnie i nie odzwierciedlają stanu faktycznego realizacji zadania.

IV. Efektywność realizacji zadania w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego.

W 2021 r. Wójt Gminy Buczek otrzymał dotację z budżetu państwa na realizację zadania z zakresu ustawy, w wysokości 5 591 898 zł. Z otrzymanej dotacji wykorzystano kwotę 5 591 658,97 zł, z tego na wypłatę świadczeń wychowawczych wydatkowano kwotę 5 544 128,10 zł. Koszty obsługi zadania to kwota 47.530,87 zł, która jest zgodna z art. 29 ust. 4 ustawy. Do budżetu państwa zwrócono środki w wysokości 239,03 zł (zweryfikowano z danymi otrzymanymi z Oddziału Planowania i Analiz Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi).

W okresie kontrolowanym wypłatę świadczeń wychowawczych realizowano w kasie Urzędu i na konta bankowe wnioskodawców. Pracownicy Ośrodka na bieżąco udzielali zainteresowanym informacji na temat zasad ubiegania się o świadczenie wychowawcze, terminach wypłat oraz informacji o sposobach złożenia wniosków w formie elektronicznej. Dodatkową funkcję informacyjną stanowiła strona internetowa Gminnego Ośrodka Pomocy

Spółecznej w Buczku, gdzie świadczeniobiorcy mogli uzyskać niezbędne informacje dotyczące zasad i sposobu ubiegania się o świadczenie wychowawcze. Ponadto, informacje dla mieszkańców dotyczące realizowanego zadania z zakresu świadczeń wychowawczych były na bieżąco aktualizowane i umieszczane na tablicy ogłoszeń w budynku GOPS w Buczku.

W wyniku przeprowadzonej analizy spraw, kontrolujący ustalili, że wykorzystano zasoby kadrowe i finansowe w celu realizacji kontrolowanego zadania, w związku z powyższym należy uznać, że zadanie zostało skutecznie zrealizowane.

Na podstawie dokonanych ustaleń, prowadzone przez Wójta Gminy Buczek postępowania administracyjne w sprawie o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Za nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli odpowiada Wójt Gminy Buczek i Kierownik Ośrodka oraz pracownicy realizujący kontrolowane zadanie.

Działając na podstawie art. 47 ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, przekazuję Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami zalecam:

1. Dokonać korekty zapisów w dokumentacji, na podstawie której Wójt Gminy Buczek – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczku, realizuje zadania z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
2. Stosować się do przepisów Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. 2011, Nr 27 poz. 140).
3. Zadbać, aby decyzje administracyjne z zakresu świadczeń wychowawczych, spełniały wymogi art. 107 k.p.a., a w szczególności aby orzeczenia decyzji były spójne z ich uzasadnieniem.
4. Mając na uwadze wyjaśnienie Wójta Gminy Buczek z 16 sierpnia 2022 r., z którego wynika, że wyznaczenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczku do realizacji zadania nastąpiło ustnie, zalecam stosować się do przepisu art. 14 § 2 k.p.a., który stanowi, iż treści oraz istotne motywy takiego załatwienia powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji.
5. Wskazywać w informacjach/decyzjach przyznających świadczenie wychowawcze w przypadku tzw. podzielności świadczenia wychowawczego (art. 5 ust. 2 ustawy)

wysokości kwot wypłaconego świadczenia wychowawczego przysługującego za niepełny miesiąc.

6. Rzetelne sporządzania sprawozdań z realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w ten sposób aby dane zawarte w systemie dziedzicznym do obsługi świadczeń były zgodne z danymi w sprawozdaniu.
7. Wzmóc nadzór nad sposobem wykonywania obowiązków służbowych przez podległych pracowników.
8. Kierować pracowników merytorycznych na szkolenia informatyczne w zakresie obsługi systemu dziedzicznego oraz Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Mając na uwadze upływ terminu ustawowego na wyznaczenie Ośrodka przez organ właściwy do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, odstępuję od sformułowania zleceń pokontrolnych w tym zakresie.

Informacje w tym zakresie należy przekazać w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia do Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi (ul. Żeromskiego 87, 90-502 Łódź).

Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Jednocześnie informuję, że na podstawie art. 49 ww. ustawy, należy poinformować Kierownika jednostki kontrolującej o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Anetta Chlebicka
**Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki
Społecznej**